

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 447/2017
04.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Јовановић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2890/16 од 17.11.2016. године, у седници већа одржаној дана 04.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2890/16 од 17.11.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 168/15 од 17.02.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац АА из ... тражио да се обавезе тужена Република Србија на исплату накнаде штете, по основима и у висини наведеним у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка у износу од 251.600,00 динара са законском затезном каматом од 17.02.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженој трошкове поступка у износу од 30.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2890/16 од 17.11.2016. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 168/15 од 17.02.2016. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да тужичева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се не указује на постојање других битних повреда одредаба

парничног поступка које су у члану 407. став 1. тачка 2. ЗПП предвиђене као разлог за ванредни правни лек, а због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП ревизија се не може изјавити. Нису основани наводи ревизије о постојању битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези чланова 8. и 315. ЗПП, учињених у другостепеном поступку, јер је оцену доказа извршио првостепени суд (жалбом тужиоца није указивано на погрешну примену члана 8. ЗПП). Одредба члана 315. ЗПП примењује се на главној расправи пред првостепеним судом, а њена сходна примена у поступку пред другостепеним судом предвиђена је чланом 385. ЗПП, за случај одржавања расправе (чланови 383. и 384), која у овом спору није одржана.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиочеве супруге је вођен кривични поступак због кривичног дела злоупотребе службеног положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика. Тим поводом Више јавно тужилаштво у Београду је донело наредбу 06.06.2012. године којом су блокирана новчана средства на девизном рачуну тужиоца код „...“ и располагање садржином сефа код „...“ у ..., од тужиоца је привремено одузето путничко возило и наложено Служби за катастар непокретности да на непокретности тужиоца - стану у улици ... у ... и гаражним местима у улици ... у ..., упише забележбу забране располагања, оптерећења и уписа других права. Више јавно тужилаштво у Београду је 07.06.2012. године поднело Вишем суду у Београду захтев за привремено одузимање наведене имовине, као имовине проистекле из кривичног дела. Правноснажним решењем Вишег суда у Београду ПОИ 5/12 од 20.12.2012. године овај захтев Вишег јавног тужилаштва у Београду је одбачен. По правноснажности означеног решења привремено одузета новчана средства (пронађена у сефу и запримљена у депозит Вишег суда у Београду) и путничко возило нису враћени тужиоцу, нити је извршена деблокада његовог девизног рачуна, односно брисана забележба забране располагања, оптерећења и уписа других права на тужиочевим непокретностима. У односу на исту имовину Прво основно јавно тужилаштво у Београду је 04.06.2013. године донело наредбу о забрани располагања новчаним средствима на рачуну и готовим новцем у сефу, одузимања возила и забрани располагања, оптерећења и уписа других права на непокретностима. Ово тужилаштво је истог дана поднело Првом основном суду у Београду захтев за привремено одузимање тужиочеве имовине, а поводом другог кривичног поступка покренутог против његове супруге због кривичног дела пореске утаје у продуженом трајању из члана 229. став 3. у вези става 1. и у вези члана 61. Кривичног законика. Правноснажним решењем Првог основног суда у Београду ПОИ 9/13 од 23.09.2013. године овај захтев тужилаштва је одбијен. Наредбом Трећег основног јавног тужилаштва из Београда од 25.03.2014. године стављене су ван снаге наредбе о забрани располагања имовином на основу које је Служба за катастар непокретности извршила брисање забележбе на непокретности, извршена деблокада девизног рачуна тужиоца код банке и тужиоцу враћена девизна средства и путничко возило.

Тужилац је са „...“ закључио 05.11.2011. године уговор о ороченом депозиту новца у износу од 50.000 евра, са роком орочења од 12 месеци и годишњом каматом по стопи од 5,75% која се по истеку орочења приписује депозиту. По истеку рока орочења обрачуната камата је приписана депозиту, новчана средства су пребачена на девизни рачун, штедњу по виђењу, и у периоду од 30.05.2013. године до 25.03.2014. године била су блокирана по наредби суда. Тужилац је био закупац сефа код банке, по уговору о закупу на одређено време у трајању од две године, а уговорена закупнина износила је 8.200,00 динара. Стан у улици ... у ... тужилац је издавао у периоду од 15.09.2006.

године до 31.12.2008. године за закупнину у висини 1.700 евра месечно. Издавање тог стана је, уз посредовање агенције, било у фази финалних договора за вишегодишњи закуп почев од јула 2012. године, за нето закупнину у износу од 1.200 евра месечно. По враћању привремено одузетог возила тужилац је обавио његов сервис, а за време док је био лишен поседа возила изнајмљивао је друга возила која је користио у пословне и приватне сврхе.

Поднетом тужбом тужилац тражи накнаду материјалне штете - обичне штете (трошкове комуналних услуга за стан у улици ... у ... у периоду јун 2012. године - март 2014. године; накнаду за коришћење изнајмљених возила; трошкове сервисирања и умањења вредности - амортизације привремено одузетог возила; закупнину сефа) и изгубљену корист (закупнину за стан у улици ... у ... и два гаражна места у улици ... у ...; разлику између камате на орочена девизна средства и камате на девизна средства по виђењу у периоду од 05.11.2012. године до 25.03.2014. године; законску затезну камату на износ од 17.000 евра депонованих у сеф код банке, почев од 19.09.2012. године до 16.06.2014. године). Накнаду штете тужилац потражује од тужене Републике Србије као одговорне за незаконит и неправилан рад њеног органа.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право приликом одлучивања о истакнутом тужбеном захтеву.

Одредбом члана 35. став 2. Устава Републике Србије прописано је да свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокују државни орган, ималац јавног овлашћења, орган аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе.

Према члану 52. Закона о јавном тужилаштву, односно члану 6. Закона о судијама, за штету коју јавни тужилац, односно судија проузрокује незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија.

Из наведених одредби произилази да је основна претпоставка ове одговорности противправност - незаконит или неправилан рад. Незаконитим се сматра сваки акт, односно радња који су противни правним нормама, дакле поступање које је противно закону, другом пропису или општем акту, или пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилан рад чине радње државних органа или јавних служби које нису у складу с појмом вршења уобичајене и добре службе.

У конкретном случају, надлежна тужилаштва су наредбе о привременом одузимању покретне имовине и забрану располагања имовином донели на основу члана 22. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник Републике Србије“, број 97/08) и члана 24. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник Републике Србије“, број 32/13). Одредбом члана 22. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела (важећег у време доношења наредбе Вишег јавног тужилаштва у Београду од 06.06.2012. године), било је прописано да јавни тужилац може, ако постоји опасност да ће власник располагати имовином проистеклом из кривичног дела пре него што суд одлучи из захтеву из члана 21. став 1. тог Закона, донети наредбу о забрани располагања имовином и о привременом одузимању непокретне имовине, која траје до одлуке суда о захтеву јавног тужоца. Исто је прописано чланом 24. Закона о

одузимању имовине проистекле из кривичног дела (важећег у време доношења наредбе Првог основног јавног тужилаштва у Београду од 04.06.2013. године), с`тим што је трајање те мере временски ограничено на максимално три месеца од дана доношења наредбе.

Из изложеног, по становишту Врховни касациони суд, јасно следи да надлежна јавна тужилаштва нису поступала незаконито јер су означене наредбе доносили у складу са наведеним законским одредбама, а у њиховом поступању нема ни једног обележја неправилног рада.

Не постоји незаконит и неправилан рад надлежних тужилаштава ни у вези са захтевима за привремено одузимање, јер су исти поднети на основу члана 21. Закона о одузимању имовине проистекле из кривичног дела из 2008. године и члана 23. став 1. истоименог закона из 2013. године. Тачно је да судови ове захтеве нису прихватили и да су правноснажним решењима одбацили захтев Вишег јавног тужилаштва из Београда од 06.06.2012. године, односно одбили захтев Првог основног јавног тужилаштва из Београда од 04.06.2013. године. Међутим, та чињеница сама по себи не представља довољан основ за обавезивање тужене државе на накнаду штете због незаконитог или неправилног рада њених органа.

У суштини, имајући у виду разлоге због којих су судови одбацили, односно одбили захтеве јавних тужилаштава, ради се о правном питању тумачења правне норме. По правилу, за тумачење правне норме се не одговара. Погрешно тумачење одредбе закона не представља противправну радњу, осим ако у погледу неког правног питања постоји устаљена, доследна и у тумачењу непроменљива вишегодишња правна пракса. Другачије правно схватање суда о садржини захтева за одузимање имовине, односно његовој основаности не може да представља основ одговорности за штету коју тужилац потражује, тим пре што у поступању надлежних тужилаштава није било арбитрерности нити свесног изигравања важећег права у циљу доношења штете.

Из ових разлога, по оцени Врховног касационог суда, неосновано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права, због чега је на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић